

Yargıtay Arabuluculuk Ön Şartı İçeren Tahkim Şartlarının Geçerli Olduğuna Karar Verdi

Inside Arbitration | Vardar Şanlı

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, tahkimden önce arabuluculuğa başvurulmasını öngören kademeli uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına ilişkin yaklaşımını değiştirerek tahkim şartı uyarınca arabuluculuğa başvurulmasının tarafların tahkim iradesini ortadan kaldırmadığını kabul etmiştir.

Arabuluculuk - Tahkim Şartı Nedir?

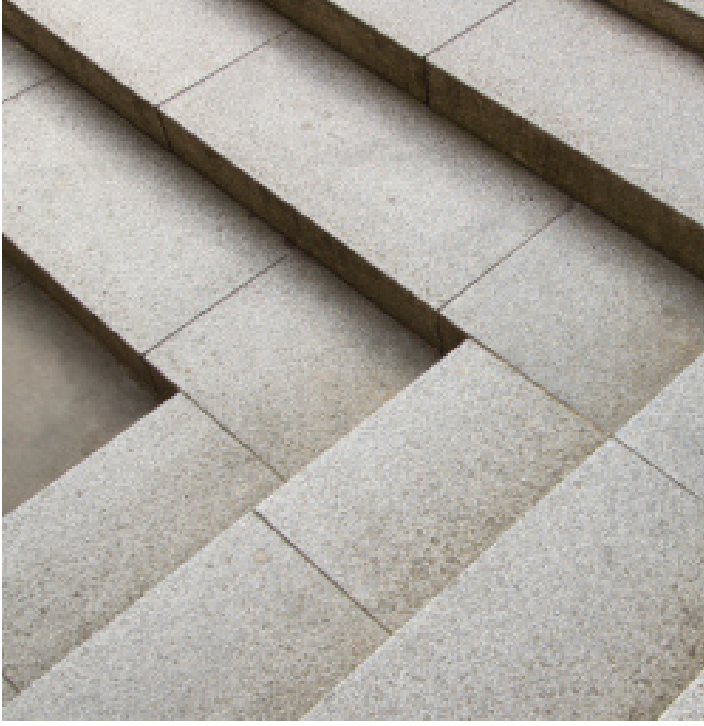
Arabuluculuk - Tahkim şartı (Med-Arb), tarafların uyuşmazlıkların çözümü için kademeli bir mekanizma öngördükleri bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. Bu tür hükümlerle taraflar, ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların öncelikle arabuluculuk yoluyla dostane şekilde çözülmesini, arabuluculuk sürecinden sonuç alınamaması hâlinde ise tahkim yoluna başvurulmasını kararlaştırırlar. Uygulamada bu model genellikle “**Arabuluculuk - Tahkim**” veya “**Med-Arb**” olarak adlandırılmakta olup taraflara hem uzlaşma imkânı hem de bağlayıcı bir karar mekanizması sunmaktadır.

Dava Şartı Arabuluculuk Nedir?

Dava şartı arabuluculuk, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu veya diğer ilgili kanunlar kapsamında bazı uyuşmazlıklarda mahkemeye başvurulmadan önce arabulucuya başvurulmasının zorunlu tutulduğu bir uyuşmazlık çözüm mekanizmasıdır. Arabuluculuğun dava şartı olarak öngörüldüğü hâllerde tarafların dava açmadan önce arabuluculuk sürecini tamamlamaları gerekir. Arabuluculuğa başvurulmadan dava açılması hâlinde ise dava, dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddedilir.

A. Arka Plan

Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin 15 Ocak 2026 tarih ve 2025/5452 E., 2026/129 K. sayılı kararına konu uyuşmazlıkta, tahkimden önce arabuluculuğa başvurulmasını öngören ve tahkimin Türkiye Barolar Birliği Tahkim Kurulu nezdinde yürütüleceğini düzenleyen bir Arabuluculuk - Tahkim şartı ele alınmıştır. Tahkim sürecinin başlatılması ve hakem kararının verilmesinin ardından, bu kararın iptali için dava açılmış ve uyuşmazlık Yargıtay önüne taşınmıştır. İptal davası, Yargıtay 3. Hukuk Dairesi'nin önceki yaklaşımı doğrultusunda, arabuluculuk şartının bulunmasının tarafların tahkime gitme iradesini ortadan kaldırdığı yönündeki iddiaya dayanmaktadır.

B. Yargıtay Bozma Kararı ve Gerekçeleri

Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, ilk derece sıfatıyla verdiği 7 Kasım 2024 tarihli kararla; taraflar arasındaki sözleşmede geçerli bir tahkim şartının bulunduğunu, uyuşmazlığın tahkime elverişli olduğunu, tahkim yargılamasında taraflara eşit biçimde iddia ve savunmalarını ileri sürme imkânı tanındığını, kamu düzenine aykırı bir hususun bulunmadığını ve iptal davasında hakemin hukuku doğru uygulayıp uygulamadığının incelenemeyeceğini gerekçe göstererek hakem kararının iptaline ilişkin davayı reddetmiştir. Ancak Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, 15 Nisan 2025 tarihli kararıyla bu kararı bozmuştur.

Daire; önce arabuluculuğa gidileceğine dair sözleşme hükmünü, mahkemelerde dava açılmadan önce başvurulması zorunlu olan ve bazı davalarda dava şartı hâline getirilen “dava şartı arabuluculuk” kavramı çerçevesinde ele almış; sözleşmedeki tahkim şartının tartışma ve karışıklığa neden olmayacak biçimde açık ve kesin biçimde düzenlenmediğini, dolayısıyla tahkim şartının geçersiz olduğunu kabul etmiştir.

C. Direnme Kararı ve Yargıtay'ın İçtihat Değişikliği

Yargıtay'ın ilk bozma kararının ardından dosya yeniden Bölge Adliye Mahkemesi önüne gelmiştir. Ancak Bölge Adliye Mahkemesi, önceki değerlendirmesinde direnerek tahkim şartının geçerli olduğu ve hakem kararının iptalini gerektiren bir sebep bulunmadığı yönündeki kanaatini korumuştur. Direnme kararı üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, daha önce E.2025/225, K.2025/2164 sayılı ve 15 Nisan 2025 tarihli kararında benimsediği yaklaşımını gözden geçirerek, bu kez farklı bir sonuca ulaşmıştır.

Daire, yaptığı incelemede taraflar arasında düzenlenen sözleşmede uyuşmazlığın öncelikle arabuluculuk yoluyla çözülmeye çalışılacağı, sonuç alınamaması hâlinde ise tahkime başvurulacağı yönündeki düzenlemenin tarafların tahkim iradesini ortadan kaldırmadığını değerlendirmiştir. Bu kapsamda, söz konusu kademeli uyuşmazlık çözüm hükmünün uygulamada “Med-Arb” (önce arabuluculuk, ardından tahkim) modeli olarak bilinen yöntemin bir örneğini oluşturduğunu ve arabuluculuğun tahkimden önce öngörülmesinin tahkim şartının geçerliliğini zedelediğini vurgulamıştır. Bu değerlendirmeler doğrultusunda Yargıtay 3. Hukuk Dairesi E.2025/5452, K.2026/129 sayılı ve 15 Ocak 2026 tarihli kararıyla, Bölge Adliye Mahkemesi'nin direnme kararını onayarak hakem kararının iptaline ilişkin davanın reddine yönelik hükmün hukuka uygun olduğuna karar vermiştir.

Sonuç olarak

- Karar, sözleşmelerde yer alan kademeli uyuşmazlık çözüm hükümlerinin (önce arabuluculuk, ardından tahkim) geçerliliği bakımından önemli bir içtihat niteliği taşımaktadır. Yargıtay, arabuluculuğun tahkimden önce öngörülmesinin tahkim iradesini ortadan kaldırmadığını ve bu tür düzenlemelerin “Med-Arb” modelinin bir örneği olarak geçerli kabul edilebileceğini ortaya koymuştur.
- Yargıtay'ın benimsediği bu yaklaşım, yalnızca arabuluculukla sınırlı olmayıp; tahkimden önce öngörülen uzlaşma, müzakere veya dostane çözüm gibi diğer alternatif yöntemlerin de tahkim şartının geçerliliğini zedelediği şeklinde yorumlanmaması gerektiğini ortaya koyan daha geniş bir değerlendirmeye zemin hazırlamaktadır. Her hâlükârda, taraflar tahkim şartını kaleme alırken veya müzakere ederken tahkim iradesinin açık ve kesinliğini muhafaza etmeli ve bu iradeyi zedeleyebilecek düzenlemelerden kaçınmalıdır.